

Speechwriter Vincent Stuer fileert de 'homo politicus' bij de KVS

# 'Grote politici zijn deugnieten'

De politieke arena en het theater: zoek de zeven verschillen. Vincent Stuer, voormalig speechwriter van Barroso en De Gucht, ontfaelt in zijn eerste toneeltekst 'Onbezongen' alle trucs van een raspoliticus, gespeeld door Valentijn Dhaenens.

FILIP TIELENS

Vincent Stuer zag enkele jaren geleden *De grote mond* van Valentijn Dhaenens. Hij was direct verkocht. "Ik ben zelfs verschillende keren gaan kijken. Valentijn toonde een groot inzicht in de kracht van politieke speeches. En ik was nog het meest geraakt door de toespraak van Osama Bin Laden, hoewel dat net de enige speech was uit het stuk die niet geschreven leek volgens de regels van de retoriek." (lacht)

Over die regels voert Stuer natuurlijk alles. Als gewezen woordvoerder van Karel De Gucht en speechwriter van Europese Commissie-voorzitter José Manuel Barroso wist de Mecheelaar tot de hoogste regionen van de politieke macht te klimmen. Maar een theaterstuk schrijven, dat is toch andere koek. Wanneer ik een polemische tekst of een toespraak schrijf, bouw ik die op als een wiskundig bewijs: van a over b naar c, en dan een conclusie. In het theater geldt: hoe zouter en creatiever, hoe liever. Terwijl politici eerder te voorzichtig dan te creatief zijn. (lacht) Bovendien draait het in theater om wat er tussen de lippen gezegd wordt. Dat alles maakt een toneelstuk schrijven veel spannender dan een doorsnee politieke speech.

Twee jaar geleden stuurde Stuer een voorzichtig mailtje naar Dhaenens, die hij toen nog niet persoonlijk kende. Hij had net zijn tweede solo *De kleine oorlog* gezien, waarin Dhaenens over de kleimenseitige gevolgen van politieke beslissingen vertelde. Stuer bood aan om een derde monoloog voor hem te schrijven, waarin hij een karakterschets wou maken over de *homo politicus*. Dhaenens zag er breed in.

Een titel had Stuer al meteen in gedachten. 'Onbezongen' vat een van de tegenstrijdigheden uit de politieke stiel samen: er is geen politicus die niet graag bezongen wil worden door zijn achterban, maar zijn drang om geliefd te zijn doet hem vaak onbezongen handelen, en doorschieten. Let loont, saaiheid straffen kiezers af.

Ik zeg Stuer dat ik vaak heb geginnfeld van herkenbaarheid bij het lezen van zijn theaterstuk. En dat ik me zo kon inbeelden dat die zinnen echt door politici zijn uitgesproken. "Het is als speechwriter nu eenmaal mijn job om te schrijven zoals mensen spreken," zegt Stuer. "Maar ik heb ook geput uit de citaten en anekdotes over een honderdtal politici die ik al tien jaar verzamel. In mijn stuk wilde ik de essentie van al die karakteristieken vatten in één figuur. Een beetje zoals wanneer je vijf kilo olijven samenperst tot één liter olijfolie." (lacht)

Scènes over een campagne, *damage control* na een schandaal, een kruisverhoor door een journalist en een speech na het binnenlopen van de verkiezingsuitslagen: al die kernmomenten uit het publiek-



Vincent Stuer: "We willen niet dat politici een rolletje spelen. Maar dat is net wat ze de hele tijd doen." © Sébastien Steyvers

ke leven van een politicus wisselen elkaar af in *Onbezongen*. Enkele intieme liefdesbrieven geven ook een inkijk in zijn innerlijk. Want achter elke sterke politicus staat een lieve vrouw. En een minnares of twee. Of is dat nu weer te cliché?

## Het verdriet van België

Speuren zullen allezins een vette kluit hebben aan de vele, onbenoemde verwijzingen naar bestaande politici uit België en het buitenland. Maar het is Stuer niet te doen om de glimick. Hij wil vooral de drijfveren van een politicus achterhalen. Waarom bekeert iemand zich tot het meest gehate beroep ter wereld? "Freud zegt dat *foobie*, neuroten en gekken altijd een grote rol in de geschiedenis hebben gespeeld. Politici moeten een monomanie hebben die hen de drang en energie geeft om alles en iedereen te overwinnen. Een beetje gek zijn helpt. Maar ook: ze moeten vaak zoveel opofferen voor hun carrière, dat een leven als politicus bovendien heel moeilijk is voor sommigen. Het is ook ommenselijk wordt."

"De talenten die politici groot maken, zijn ook degene die hen kunnen vernietigen. Politici hebben een grote emotionele intelligentie. Ze weten hoe ze moeten inspelen op wat mensen willen en hoe hun kiezers zich in hen kunnen herkennen. Maar als politicus te veel een kameleon worden, nemen we hen dat wel kwalijk. We willen dat politici "echt en authentiek" zijn, niet dat ze een rolletje spelen. Maar dat laatste is net wat ze de hele tijd doen, binnen het starre politieke systeem en de partijen waarbij ze braaf in de pas moeten lopen."

"Hugo Claus laat in *Het verdriet van België* een van zijn personages zeggen over Paul-Henri Spaak: "Was dat nu een eerste minister, met zo'n postuur? En dat vet aangezicht! Ge kon er de deugnieten van schrappen!" Dat is me altijd bijgebleven. Bill Clinton, Boris Johnson en Donald Trump: het zijn allemaal deugnieten. Zelfs politici als Jean-Luc Dehaene en Wilfried Martens waren in hun beginjaren bij de CVP rebelen. Ook Sievaert had iets licht en speels. Of kijk naar de Britse premiers David Lloyd George en Winston Churchill: zij waren allebei ondeugend en innemend. Het is dus iets van alle tijden. Charisma kan je niet faken, alle politieke marketing nog aan toe."

"Voor populaire politici is politiek pure fun," claimt Stuer. "Met hun energie en *joie de vivre* trekken ze medewerkers, kiezers en journalisten aan. Op het moment dat politicus hun funfactor verliezen, gaat het meestal bergaf. Maar ook hier is er weer die schaduw: wanneer kiezers doorpikken dat je het als politicus enkel voor de fun doet, ben je een charlatan. En dan is je kans voorbij." En andere, meer onverwachte eigenschappen die veel politici delen: een afwijze-

vader. 'Bij Bill Clinton was de vader onbekend, bij Obama en Sarkozy afwezig, bij Churchill en Nixon kil en onbereikbaar, bij Blair en Chamberlain geveld door ziekte, bij Di Rupo en Martens vroeg gestorven. Politici die in een warme, conventionele thuis opgroeien lijken een uitzondering. Daar vloeit een wereldbeeld uit voort van koppigheid en verantwoordelijkheid. Politici voelen een grote drive om die lege op te vullen. Dat is het Phaëtoncomplex, naar de Griekse mythe waarin de buitenechtelijke zoon van een zonnegod per se met diens zonnewagen wil rijden, om uit de schaduw van zijn vader te treden. In de mythe loopt het wel niet goed af: Phaëton faalt en wordt door Zeus neergelikt." (lacht)

En zeggen dat ik dacht dat de gemeenschappelijke drijfveer van politici niet was dat ze impact willen hebben op de samenleving. Of is dat naïef? "Zeker niet. Politici hebben de nood om iets te doen wat hen overstijgt. Politici engageren zich omdat ze iets goeds willen doen voor anderen, omdat ze dienstbaar willen zijn. Ook dat is een soort van ideologie, maar dan *light*. De partij maakt daarbij vaak, zeker op lokaal niveau, niet zoveel uit."

Als burgers lijken we meer dan ooit sceptisch te staan tegenover de politiek. Toch verslinden we politieke series en berichtgeving in de media. Mensen zijn zeker cynisch over politiek, maar verlangen ook naar positieve verhalen die dat cynisme overstijgen. Daarom vallen we als een blok voor een Jan Telouw die oproept tot meer vertrouwen in elkaar, maar als Charles Michel krek dezelfde toespraak geeft, zouden we hem weglaten."

## Rugby

Wat drijft Vincent Stuer zelf? Waarom loopt hij al twintig jaar rond in de achterkamers van de politiek? "Ik ben een analist. In alles wat ik doe, probeer ik het politieke systeem te doorgronden. Dat kan alleen maar als je er middenin zit. Vaak haak ik af als ik na een politieke serie op tv kijk. Ze missen altijd wel iets van realiteitszin: te idealistisch, te cynisch, te grappig... Wat ik wel erg goed vond, was *Borgen*. Maar ook dan wil ik na een tijd stoppen met kijken. Het was zo realistisch, dat ik het gevoel had dat ik aan het werk was." (lacht)

Zelf politicus worden ambieert Stuer niet. "Het is een zenuw bestaan. In dat ene stereotyper beeld van een politicus in zijn auto die door de gebelinderde ruiten naar buiten kijkt terwijl buiten fotografen zich verdringen, zit alles vervat: politicus zijn constant met de buitenwereld bezig en die met hen, maar zitten tegelijk ook in een eenzame bubbel." Toch heb ik veel respect voor het politieke metier. En dat is in de afgelopen twintig jaar alleen maar toegenomen. Zowel de kiezers als de media hebben almaar minder geduld. Wie daar als politicus in kan overleven, verdient respect."

"Echt grote politici hebben een passie buiten de politiek," besluit Stuer. "Het zijn mensen die geleefd hebben, die hun energie ook kwijt kunnen in wielrennen, kunst, vrienden of boeken, die geworteld zijn in de samenleving." Heeft Stuer dan ook zo'n uitlaatklep? "Ja, ik speel rugby. Enfin, speelde. Wanneer de première van *Onbezongen* er op zit, heb ik daar hopelijk weer tijd voor."

'Onbezongen' van KVS & Skagen, 20 > 25 oktober in KVS Brussel, daarna op tournee.

## Wie is Vincent Stuer?

- 42 jaar
- Psycholoog van opleiding
- Werkt sinds 2009 als speechwriter voor de Europese Commissie en schreef daar de toespraak van José Manuel Barroso
- Werkte van 1999 tot 2009 voor Open VLD, onder meer als woordvoerder van Karel De Gucht
- Schreef het boek 'Kleinsterij' en publiceert binnenkort het essay 'Curb your idealism - The EU as seen from within'
- Woont in Mechele, samen met zijn vrouw Kristi Strubbe en twee kinderen

'Politici zijn constant met de buitenwereld bezig en die met hen, maar zitten tegelijk ook in een eenzame bubbel'

